

ANO konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām monitorings 2010 – 2014

Personu ar invaliditāti aptaujas rezultāti

Raimonds Koņuševskis
Tiesībsarga biroja
Sociālo, ekonomisko un kultūras tiesību nodaļas
vadītāja vietnieks

03.12.2015.

Ievadam

- 2010. gada 1. martā Latvija ratificēja ANO konvenciju „Par personu ar invaliditāti tiesībām”. Konvencija stājās spēkā 2010. gada 31. martā.
- Konvencijas mērķis ir veicināt, aizsargāt un nodrošināt to, lai personas ar invaliditāti varētu pilnībā un vienlīdzīgi ar citām personām izmantot visas cilvēktiesības un pamatbrīvības un veicināt tām piemītošās cieņas ievērošanu. Konvencija veicina un aizsargā personu ar invaliditāti cilvēktiesības ekonomiskajā, sociālajā, politiskajā, juridiskajā un kultūras dzīvē.
- Konvencijas pārraudzību nodrošina Latvijas Republikas tiesībsargs

Tiesībsarga monitorings

- Monitorings par četros gados notikušo
- Monitoringā :
 - analizēts problēmu loks, uz ko personas norādījušas tiesībsargam šajā periodā
 - veiktas sociālās aptaujas un analizēti to rezultāti

Monitoringa struktūra

Trīs daļas:

- Personu ar invaliditāti aptauja
- Latvijas iedzīvotāju aptauja par personu ar invaliditāti tiesībām
- Latvijas pašvaldību aptauja par personu ar invaliditāti tiesībām

Personu ar invaliditāti aptauja (1/3)

Mērķis – noskaidrot personu ar invaliditāti viedokli par ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām ievērošanu

Jautājumu loks

- 1) Sabiedrības attieksmes novērtējums
- 2) Informētība par rīcību diskriminācijas aizlieguma pārkāpuma gadījumā

Personu ar invaliditāti aptauja (2/3)

- 3) Līdzdalība sociālajās aktivitātēs
- 4) Svarīgākās valsts un pašvaldību darbības jomas
- 5) Dzīves kvalitātes novērtējums
- 6) Informācijas pieejamības novērtējums
- 7) Vides pieejamības novērtējums
- 8) Infrastruktūras risinājumu novērtējums

Personu ar invaliditāti aptauja (3/3)

- Mērķa grupa – personas ar invaliditāti, Latvijas pastāvīgie iedzīvotāji
- Aptaujāti 266 respondenti
- Aptauju veica SIA „FACTUM” pēc tiesībsarga lūguma

Attieksmes novērtējums (1/2)

Sabiedrības attieksme pret personām ar invaliditāti

Jautājums: Kā Jūs kopumā vērtējat Latvijas sabiedrības, dažādu institūciju un iestāžu pārstāvju attieksmi pret personām ar invaliditāti? %

Bāze: visi respondenti (N=266)

Iestāde	Atbalstoša	Neitrāla	Diskriminējoša	Grūti pateikt
Gimene	86	11	2	2
Kaimiņi	44,0	44,0	4,3	7,9
Banku darbinieki	36,8	45,1	16,9	13,9
Darbvietā	39,5	27,4	16,9	16,2
Veselības aprūpes iestādes	35,7	40,2	16,9	7,1
Kultūras pasākumu organizētāji	27,1	44,4	8,3	20,3
Pārdevēji veikalos	26,7	53,0	9,4	10,9
Izglītības iestādes	23,7	37,2	10,9	28,2
Masu mediji	16,9	41,2	9,6	32,3
Tiesībsargājošās iestādes	16,5	40,6	10,9	32,0
Apkārtnējie sabiedrība	22,2	47,4	17,3	13,2
Pašvaldību iestādes	20,7	49,2	18,8	11,3
Komunālo pakalpojumu sniedzēji	15,0	46,9	13,5	24,6
Sabiedrisko transportlīdzekļu vadītāji	19,2	46,6	18,8	15,4
Valsts iestādes	18,8	43,2	21,1	16,9

Attieksmes novērtējums (2/2)

Pašvaldību iestāžu attieksmes vērtējums

Jautājums: Kā Jūs kopumā vērtējat pašvaldību iestāžu pārstāvju attieksmi pret personām ar invaliditāti? %

Apakšgrupā ir mazāk kā 20 respondentu

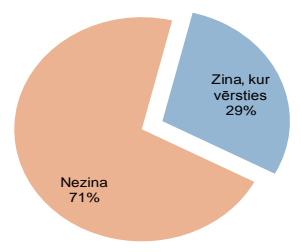
Apakšgrupa	Atbalstoša	Neitrāla	Diskriminējoša	Grūti pateikt
Kopā	20,7	49,2	18,8	11,3
Rīga	13,6	47,0	22,7	16,7
Citas republikas nozīmes pilsētas	20,9	48,8	16,3	14,0
Citas apdzīvotas vietas	23,8	49,0	18,9	8,4
Republikas nozīmes pilsētu pašvaldības	16,5	47,7	20,2	15,6
Novadu pašvaldības	23,8	49,0	18,9	8,4
Rīga	13,6	47,0	22,7	16,7
Kuīdligas novads*	40,0	40,0	8,7	13,3
Liepāja*	27,3	36,4	18,2	18,2

Informētība par rīcību diskriminācijas aizlieguma pārkāpuma gadījumā (1/2)

Jautājums: Vai Jūs zināt, kurā iestādē vērsties diskriminācijas aizlieguma pārkāpuma gadījumā? %

Bāze: visi respondenti (N=266)

Atbilde	Procenti
Zina, kur vērsties	29%
Nezina	71%

Informētība par rīcību diskriminācijas aizlieguma pārkāpuma gadījumā (2/2)

Iestādes, kur vērstos diskriminācijas gadījumā

Jautājums: Kur Jūs vērstos pēc palīdzības, ja Jums nāktos saskarties ar diskriminējošu vai nevienlīdzīgu attieksmi?

Bāze: visi respondenti (N=266)

Iestāde	Procenti
Pie draugiem, ģimenes	39
Personu ar invaliditāti NVO	33
Tiesībsarga birojā	26
Valsts darba inspekcijā	19
Veselības inspekcijā	18
Medijos	18
Policijā	16
Patērētāju tiesību aizsardzības centrā	16
Tiesā	10
Baznīcā	4
Citur	8
Nekur nevērstos	5
Grūti pateikt	10

Līdzdalība sociālajās aktivitātēs (1/3)

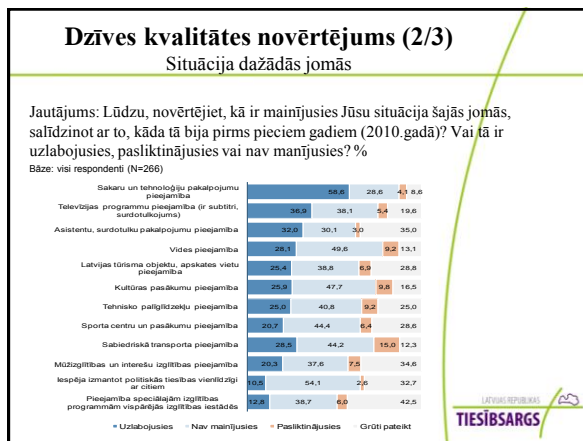
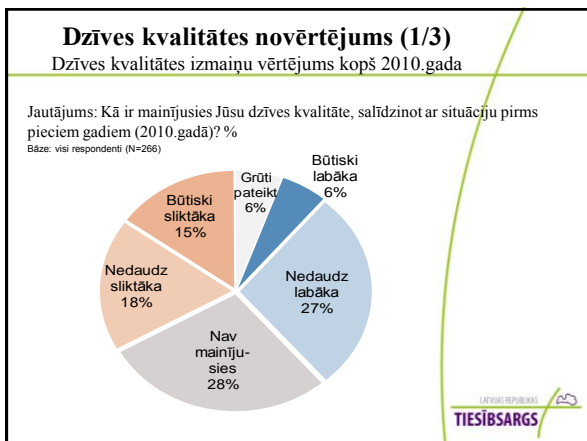
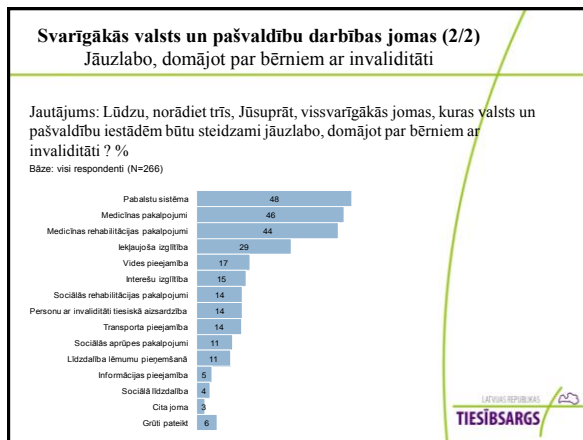
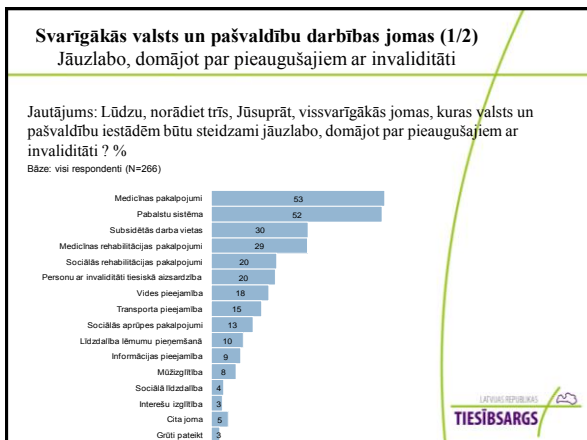
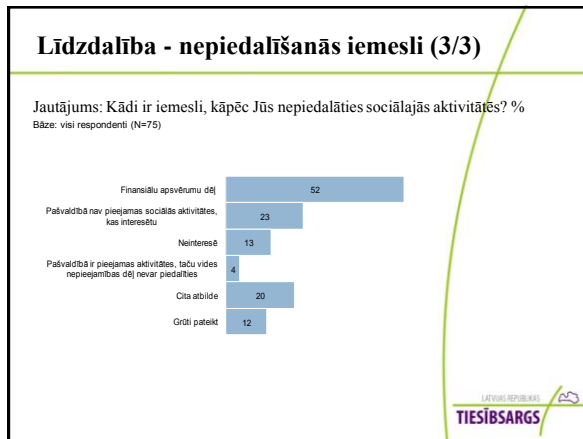
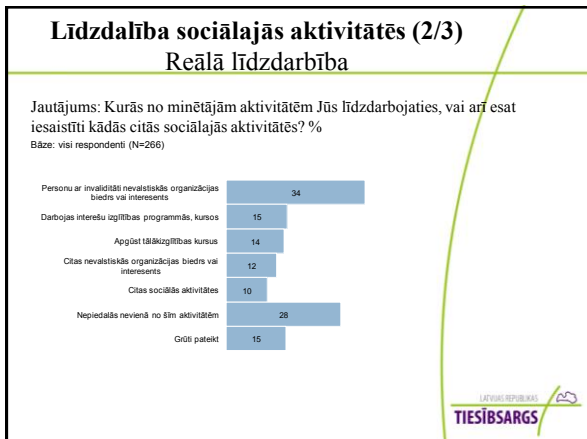
Iespējamā līdzdalība

Jautājums: Ko Jūs personīgi esat darījis vai būtu gatavi darīt, lai palīdzētu personām ar invaliditāti? %

Bāze: visi respondenti (N=266)

Atbilde	Procenti
Piedalīties sabiedriskajās iniciatīvās, lai uzlabotu personu ar invaliditāti stāvokli	44
Zinot par personu ar invaliditāti tiesību pārkāpumiem atbildīgajām institūcijām	30
Zinot atbildīgajām institūcijām par nepilnībām, kas ierobežo personu ar invaliditāti tiesības	26
Organizēt sabiedriskās iniciatīvas, lai uzlabotu personu ar invaliditāti stāvokli	24
Cita atbilde	6
Neko no minētā	7
Grūti pateikt	21

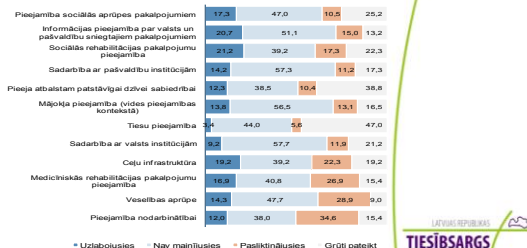

Dzīves kvalitātes novērtējums (3/3)

Situācija dažādās jomās

Jautājums: Lūdzu, novērtējiet, kā ir mainījies Jūsu situācija šajās jomās, salīdzinot ar to, kāda tā bija pirms pieciem gadiem (2010.gadā)? Vai tā ir uzlabojusies, pasliktinājusies vai nav mainījies? %

Bāze: visi respondenti (N=266)

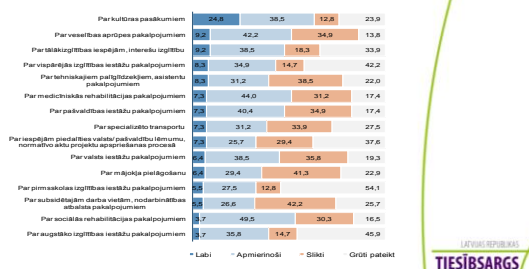

Informācijas pieejamības novērtējums (1/4)

Personām ar kustību traucējumiem

Jautājums: Kopumā, kā Jūs vērtējat informācijas pieejamību par dažādiem pakalpojumiem un iespējām personām ar kustību traucējumiem? %

Bāze: visi respondenti (N=109)

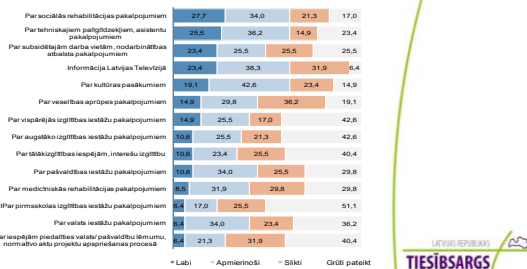

Informācijas pieejamības novērtējums (2/4)

Personām ar dzirdes traucējumiem

Jautājums: Kopumā, kā Jūs vērtējat informācijas pieejamību par dažādiem pakalpojumiem un iespējām personām ar dzirdes traucējumiem? %

Bāze: visi respondenti (N=29)

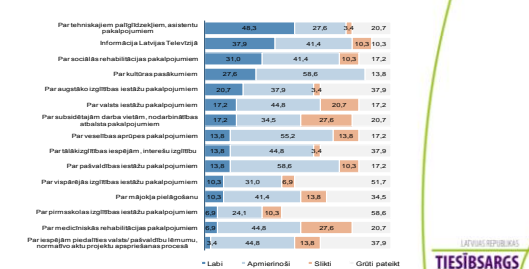

Informācijas pieejamības novērtējums (3/4)

Personām ar redzes traucējumiem

Jautājums: Kopumā, kā Jūs vērtējat informācijas pieejamību par dažādiem pakalpojumiem un iespējām personām ar redzes traucējumiem? %

Bāze: visi respondenti (N=47)

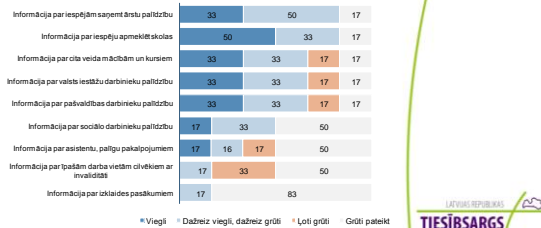
Informācijas pieejamības novērtējums (4/4)

Personām ar intelektuālās attīstības traucējumiem

Jautājums: Kopumā, kā Jūs vērtējat informācijas pieejamību par dažādiem pakalpojumiem un iespējām personām ar intelektuālās attīstības traucējumiem? %

Bāze: cilvēki ar intelektuālās attīstības traucējumiem (N=6)

* Apakšgrupā ir mazāk kā 20 respondenti

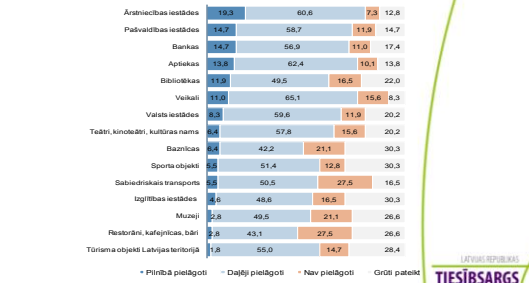

Vides pieejamības novērtējums (1/3)

Personām ar kustību traucējumiem

Jautājums: Lūdzu, novērtējiet, cik pielāgotas personām ar kustību traucējumiem ir zemāk minētās iestādes un objekti Latvijā (vides pieejamība)? %

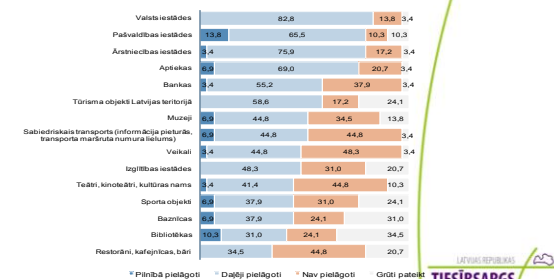
Bāze: cilvēki ar kustību traucējumiem (N=109)

Vides pieejamības novērtējums (2/3)

Personām ar redzes traucējumiem

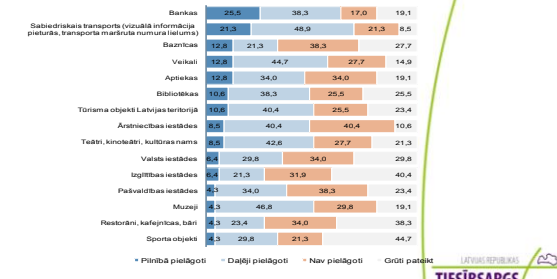
Jautājums: Lūdzu, novērtējiet, cik pielāgotas personām ar redzes traucējumiem ir zemāk minētās iestādes un objekti Latvijā (vides pieejamība)? %
Bāze: cilvēki ar kustību traucējumiem (N=29)

Vides pieejamības novērtējums (3/3)

Personām ar dzirdes traucējumiem

Jautājums: Lūdzu, novērtējiet, cik pielāgotas personām ar dzirdes traucējumiem ir zemāk minētās iestādes un objekti Latvijā (vides pieejamība)? %
Bāze: cilvēki ar kustību traucējumiem (N=47)

Galvenie secinājumi

- Personu ar invaliditāti galvenais atbalsts ir ģimene
- Valsts, pašvaldību iestāžu un sabiedrības attieksme ir neitrāla. Tas ir labi vai slikti?
- Svarīga loma ir personu ar invaliditāti iesaistīšanai sabiedriskajā dzīvē, nodarbinātībā un izglītībā. Aptauija rāda - tam ir tiešs sakars ar informētību par savu tiesību aizsardzību, par dzīves kvalitātes vērtējumu kopumā.

Paldies par uzmanību!

Prezentācija pieejama www.tiesibsargs.lv